

CĂPȘUNARI

Livia-Daniela Rockhoff s-a născut la Alba Iulia în anul 1959 și a absolvit Facultatea de Filologie din cadrul Universității Babeș-Bolyai, Secția engleză-română (1983). După o carieră de câțiva ani în învățământ și turism internațional, emigrează, în vara anului 1990, în Germania. Timp de peste douăzeci de ani, lucrează la mai multe firme germane și concerne internaționale, în domeniul administrație-finanțe. În anul 2001, absolvă cursurile de jurnalism general și liber-profesionist la London School of Journalism, fiind acreditată ca reporter și jurnalist profesionist de Uniunea Jurnaliștilor din Marea Britanie și de International Federation of Journalists, cu sediul la Bruxelles. Sub numele de autor Dani Rockhoff, publică în ziarele *Weekly Telegraph* din Londra, *Observer* și *Realitatea* din Arad, *Timișoara International*. Colaborează la revista online *Agero-Stuttgart.de*, portalul românilor din Germania *Rom2.de*, agenția de știri a județului Arad *Newsar.ro*, agenția de știri a românilor de pretutindeni *Romanian Global News* și la emisiunile în limba română ale *Radio Z* din Nürnberg. În anul 2003, fondează și coordonează, ca director pentru Germania, săptămânalul tipărit *Curierul de Vest*, în limba română, care s-a distribuit până în 2004 la chioșcurile de presă internațională de pe tot teritoriul Germaniei. În anul 2008 transmite corespondențe de presă din Germania pentru *Radio BBC*. Din luna februarie 2005, Dani Rockhoff este corespondenta de presă în Germania a ziarului online *Hotnews.ro*, pentru care a scris, până în prezent, peste opt sute de articole de presă din domeniile economico-financiar, politic, socio-cultural și al vieții în diaspora.

DANI
ROCKHOFF
CĂPȘUNARII
povestiri

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Marieva Ionescu
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Elena Dornescu
DTP: Radu Dobreci, Carmen Petrescu

Tipărit la Fedprint

© HUMANITAS, 2013

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ROCKHOFF, DANI

Căpșunarii: povestiri / Dani Rockhoff. – București: Humanitas, 2013

ISBN 978-973-50-3993-6

821.135.1-32

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

*Cine a cules căpșunii cei dulci în străinătate
a simțit și țepii mici, dureroși de pe frunzele lor.*

*Să fii căpșunar e o stare de spirit, o navetă a
sufletului între două lumi.*

Cuvânt înainte

Mulți și-au zis că fac pe dracu-n patru peste hotare: averi, călătorii, școli mai bune pentru copii. Unii au reușit, pe bune. Alții se laudă doar. E plină lumea de venetici, care zic că au dat lovitura. Dar numai ei știu ce e în cămara și în sufletul lor.

A fi căpșunar e o stare de spirit. După mai bine de douăzeci de ani trăiți și munciți în străinătate, tot căpșunar mă simt. Un om plecat provizoriu din țară, oscilând între două lumi. Un om în căutarea mai-binelui, căci binele nu-i e de ajuns.

Am lăsat în spate patrie, familie, limbă maternă. Am părăsit oameni dragi, lucruri cunoscute. Am fugit de nebunia de după Revoluție, în speranța unei normalități și a unui viitor mai bun.

Am găsit ordine, disciplină, o liniște de moment. Am întâlnit oameni politicoși, educați, pragmatici și reci. Am devenit mai înțeleaptă, însă nu neapărat mai fericită. Am învățat să îndur.

Povestirile din cartea de față nu sunt inspirate din realitate, ci sunt chiar realitate. Cu nume schimbate și câteva mici adaptări cerute de forma literară, ce se întâmplă în carte s-a întâmplat de-adevărat. Realitatea bate filmul, se zice. Și chiar așa e. Viața, așa cum e ea, nu are nevoie de multe artificii stilistice pentru a se lăsa citită și a ne da de gândit.

Unele dintre povestiri le-am publicat, în încercarea de a face un alt fel de jurnalism, în ziarul online *Hotnews.ro*, pe parcursul ultimilor ani. Le mulțumesc cititorilor acestui ziar,

care, prin feedbackul lor, mi-au dat curajul remodelării unor articole de presă în forme literare. Mulțumesc și celor care mi-au servit ca sursă de inspirație și sper ca modul în care i-am văzut și i-am descris să le fie pe plac.

Trăim într-o lume bizară, în care politicoasa minciună ține loc de drapel. Am vrut ca, măcar în scris, modul în care am privit și am simțit eu lumea să capteze fărâma mea de adevăr.

Dani Rockhoff

Căpșunarii

Autocarul oprește în stație, cu o oră întârziere. Plouă încet și mărunț. Lumea se repede înăuntru îmbulzindu-se, ca de obicei. Șoferul își aprinde o țigară și apoi trece la treabă, îmbarcând bagajele și pe noii călători. Roza plătește biletul și își caută locul în autocar, cu oarecare strângere de inimă. Va călători aproape o zi până în țară. Spera să aibă norocul ca locul de lângă ea să nu se ocupe, căci după câteva ore de șezut nu știi unde să-ți mai întinzi picioarele ca să te dezmoțești. Însă n-a fost să fie așa. La următoarea stație, un bărbat între două vârste, îmbrăcat în trening și nebărbierit, urcă în autocar și se instalează pe locul de la geam. Vecinul de scaun al Rozei e nervos. Tare nervos.

— Vreau să se facă cât de cât dreptate! repetă el întruna, înverșunat împotriva unui patron.

— Da' unde ai lucrat? îndrăznește Roza, roasă de curiozitate.

— O lună de zile am lucrat la o căpșunărie și mi-o dat 260 de euro porcu' ăla, zice omul, aplecându-se după o doză de bere.

O scoate dintr-o pungă de plastic pe care o ținea între picioare. Apoi deschide berea și dă pe gât jumătate din conținut.

— Banii măcar i-ai luat? continuă Roza conversația, ca să-și mai omoare timpul.

— Da' nici nu-mi mai trebuie. Nimica nu-mi mai trebuie, oftează el cu năduf.

Apoi soarbe și cealaltă jumătate de bere, iar cutia goală o aruncă în coșul cu gunoi de pe interval.

— Câți români erai pe plantație? reia Roza discuția.

— Destui. La o săptămână după ce am venit eu, o venit și-o trupă de țigani din ăia ungurești, de pun scocuri în România, în jur la vreo șazeci, care după câteva zile or și plecat. Dacă țiganu' n-o suportat condițiile, îți dai seama. Or plecat după trei zile, cu scandaluri. O, ce-o fost acolo! se căinează căpșunarul.

Îl cheamă Marin, a fost pompier în județul Sibiu.

— Au plecat din cauza condițiilor? întreabă intrigată Roza.

— Din cauza condițiilor și că n-or știut adevărul. Ei or crezut că se respectă contractul, ce scrie în contract. Erau trecuți 5 euro la oră, și pe noi ne plătea la lădiță, care avea cinci caserole, cu 1,75 lădița. Pe lângă că nu ne-o asigurat condiții, nu ne-o asigurat nici munca. Pe patron îl interesa să adune tot rahatul de pe câmp. Da' nu-l interesa că tu nu faci banii. Trebuiau adunate toate boabele alea mărunte, doar pentru el era profit.

— Și la ce le folosea? se interesează Roza.

— Păi, la marmeladă, îi răspunde bărbatul.

Marin mai desface o cutie de bere, îi soarbe conținutul și apoi râgâie nestingherit.

— Era dezastru. Nu știu cum îs legile în Germania, dar așa vrea... nu știu... numai să se vadă... Să se vadă cât de cât adevărul, își continuă el jelania, mai mult un monolog.

Apoi tace pentru câțva timp.

— Erați cazați rău? îi dă un nou impuls Roza.

— Erau containere, puse unul peste altul, explică Marin. Și containerul era împărțit ca o cameră. Într-o cameră erau nouă inși, de la mine din oraș. Numa' de cinci metri pe trei era camera. Dă-ți seama... La un veceu, douăzeci de inși. Mizeria și gunoiul, în față la noi acolo, nu le-o luat niciodată, da' ne trăgea 10 euro de persoană pe lună. Erau muște mari, negre, era infecție mare acolo. Pe cuvânt. Pe mâini eram infectat rău de tot. Că dădea cu o soluție căpșunul, care era cu țepi mici... așa, mărunți-mărunți, erau pe frunze. Și am făcut infecție. Și

i-am arătat-o la patron. Și zice: „O, kein Problem, arbeiten!“, adică nu-i problemă, la treabă!

— Mănuși de lucru n-aveați? se miră Roza.

— Nu, că nu dădea mănuși. Da' mi-am pus eu un ciorap și m-am legat io cu un unguent cu tetraciclină, spune Marin, mândru de soluția medicală găsită pe cont propriu.

— N-ați avut nici un control sanitar? insistă Roza.

— Ce control sanitar? Că n-o fost în stare nici să ia guno-iul de-acolo. Era o singură mașină de spălat automată, la două sute de persoane. O aveau sub cheie polonezii, deci numai polonezii aveau dreptul la ea.

— Și atunci, ce făceați cu hainele murdare?

— Păi, cu mâna. Și când mai prindeam... O singură dată m-am dus cu fetele de la noi, din Agnita, și am rezolvat. M-am rugat de poloneză să ne lase și pe noi să spălăm măcar o dată cu mașina, relatează Marin, din ce în ce mai comunicativ. Fetele erau tot la cules de căpșuni și eram cazați claie peste grămadă acolo. În paturi suprapuse. Normal nu era așa, că numai unii erau căsătoriți, punctează el, moralizator.

Roza cade pe gânduri, încercând să-și imagineze traiul de zi cu zi într-un container.

— După ce or plecat țiganii, să fi rămas cam la o sută cincizeci de oameni cu totul, polonezi și români. Polonezul ăla era mâna lui dreaptă. Pe lângă că nu îți asigura condiții, te ducea cu un singur autobuz, care avea 35 de locuri. Era la 60 de kilometri unde culegeai, că avea și acolo pământuri. Te ducea ca pe cartofi. Te oboseai numa' pe autobuz, la cinci dimineața, până ajungeai în loc. Ne băga acolo înghesuți, vai de capu' nostru, își continuă Marin povestea.

— Mâncarea o asigura cineva? întreabă Roza, între timp revoltată și ea.

— Nimic-nimic, nici apă. Ne dădea la sfârșit de săptămână 20 de euro, să ne luăm noi, să nu murim de foame. Pe câmp mâncam ce ne puneam în traistă. Seara, când veneam, ne dădea o lătură, că numai lătură o pot numi, nu mâncare. Deci

aveam o masă asigurată, pentru care ne trăgea doi euro jumate zilnic. Din banii noștri, da.

— Dar aveai, precis, asistentă medicală, încearcă Roza să găsească un avantaj.

— Nimica, doamnă dragă. Eram ai nimănui, zice fostul pompier.

Roza știa că patronul plătește asigurări sociale pentru sezonierii cu contract de muncă temporar în Germania.

— Eu nu știu, habar n-am ce scrie în contractul ăla, că era scris în germană, i-o taie scurt Marin. Contractele și pașapoartele ni le ținea patronul la el. Plata nu era după o lună, că primeam 20 de euro la sfârșit de săptămână, să ne aibă la mână. Ne lăsa ca pe proștii... numa' după două luni, dacă respectam contractul, ne dădea banii toți. Adică, toți... vorba vine, că gunoiul o fost 10 euro de persoană. Dacă nu respectai contractul, cum am plecat io, mai trăgea 100 de euro. Că io, patronu' știe că mă întorc la el peste o săptămână. L-am mințit că am probleme cu mămica, să-mi deie pașaportul și alea, ca să scap. După ce-mi văd familia, plec în Spania.

— Și din grupul cu care erați au mai rămas români pe plantație? vrea să știe Roza.

— Păi da, cum să nu? Au mai rămas, că n-au ce face. Că s-or băgat datori în țară, n-au de unde scoate banii ăștia și îndură, efectiv n-au ce face. De-abia, de-abia scot cheltuielile, nu să rămână cu-n profit.

— Nu vi s-a plătit transportul?

— Nu, noi ne-am plătit, dus-întors. Da' eu mi-am luat numa' dus, am fost mai deștept un pic.

— Dus-întors sunt aproape 200, socotește cu voce tare Roza.

— Da, 200 de euro. Deci ăilalți n-au ce face, trebuie să îndure. N-au ce face românii, că știți cum e în țară. Un tovarăș de-al meu din Agnita n-o mai îndurat, adică psihicu' l-o lăsat. N-o mai îndurat ce-i acolo! N-o mai rezistat tratamentului și o plecat, zice Marin.

— Dar patronul nu vorbea și nu se purta frumos? se miră Roza, știind comportamentul în general civilizată al angajaților germani.

— Când vorbeam cu el, că atâtă germană cunosc și mai vorbeam cu el, zicea numai „Ja, ja, ja“, deci înțelegea, se făcea numai că nu înțelege, dar zicea numai „Ja, ja, ja, kein Problem, arbeiten!“ Da' nu te băga-n seamă, erai sclav în fața lui. Puteai să-i zici orice, că el... să te vadă în genunchi, în fața lui, spune orgoliosul urmaș al lui Decebal. Alex, soțul unei cunoștințe, a zis că așa ceva nu se poate să existe în Germania. Nemții se duc în România și filmează copiii noștri de pe străzi și din canale. Păi, aia nu-i corect. Să-și vadă în primul rând de-ai lor, să nu mai facă o groază de bani din filme cu copiii noștri. La problema asta, dacă justiția nu face dreptate, e legea pumnului. Că nu e dreptate în lumea asta! conchide Marin, cu obida fostului pompier, reprofilat în căpșunar.

La microfonul autocarului se anunță o pauză de un sfert de oră. După ce urcă din nou în autocar, Roza are o surpriză. Omul cu beleaua de la căpșunărie și-a găsit niște ortaci veniți de pe șantier și s-a așezat mai în spate, la beri, țuici și alte povești.

Cuprins

Cuvânt înainte	7
Căpșunarii	9
Chef de chef cu șantieriști	14
Mama-mare la Las Vegas	19
Drumul sparanghelului	24
Sărut cu gust de paprica și chili	29
Prostituatele	31
Manuel	37
Visuri de aurolac	39
Vladimir și motorul de Tigra	42
Motanul și politichia	47
Dublă Golaniadă	50
Nechezol	55
Profesoara și Silivașul	60
Cetecista	69
Scrisoare din Canada	71
Războiul cel mic și urât de la birou	75
Burnout	79
Cu junghiul la doftor	85
Moartea stupidă a unui prieten drag	89
Beție de vedetă	96
Mașina de măcinat nuci	100
Revelion cu balamuc și lună plină	105
Paradisul pe dos	109
Roza, pistolul și moldovenii	114